orbiciunea inimii. Drept aceaia toată nevoința noastră cea desăvârșit să să îndeplinească întru vieața lui Hs."

Precum toți tălmăcitorii au arătat marea însemnătate a cărții, tot așa și monahul nostru. Gavriil Munteanu și, după el, Iosif au arătat că „Urmarea lui Christos" este cea mai frumoasă carte „care a ieșit din mâna oamenilor", în afară deci de Evanghelie, care este de la Dumnezeu. Aceeași simțire se desprinde și din cuvintele de introducere scrise de tălmăcitorul nostru, care iscălește numai *N. N. P*[ăcătos] și care, ostenitor necunoscut, din lumea monahilor paisieni, zice că citește această carte *„în doaozeci și noao de ani, în toate zilele"* — deci erà înnaintat în vrâstă.

Econ. **D. Furtună.**

Genitive feminine formate cu articolul prepozitiv.

Genitive masculine formate cu articolul prepozitiv se întâlnesc, mai ales în toponimie, mai des decât cele feminine[1]. De aceea voiu da aici câteva exemple de genitive feminine formate cum am spus, petrificate și păstrate în graiu până astăzi. Câteva din ele sânt toponimice, altele nume de persoană, iar unul e din domeniul botanicei. Toate sânt de pe Valea-Someșului.

Trei din ele mi le-a comunicat dl Dr. Ioan Vaida din comuna Olpret, jud. Solnoc-Dobâca Pe hotarul acestei comune se găsește un deal care poartă numele *Dâmbu' lui Craiu* (cf. *Piatra lu Craiu* lângă Zârnești, jud. Făgăraș), iar altul *Dâmbu' i cioară,* care literar ar fi *Dâmbul cioarei* s. *ciorii,* apoi *Râpa i Pòtorii.* Al treilea e numirea floarei *Lamium purpureum,* care românește se chiamă: *sugel* s. *urzică-moartă* s. *pizda țigăncii,* care la Olpret se numește *pizda i țîgancă.* Exemplele 1 și 2 nu au nevoie de nici o explicare, deoarece astfel de construcții nu sânt rare în limba veche, și noi le înregistrăm aici numai pentru că se mențin încă în limbă. Trebue însă să ne oprim asupra numirii *Râpa i Pòtorii.* E adevărat că noi avem în limbă cuvântul *potor* însemnând o monedă, veche (cf. *Nu face nici doi potori.* Poiana, jud. Bistrița-Năsăud, com. S. Pop), dar considerând con-

[1] Cf. Ovid Densușianu, *Urme vechi de limbă în toponimia românească.* Anuarul Seminarului de istoria limbei și lit. rom. de pe lângă Facultatea de lit. din București publicat de ... București, 1898, pp. 4 ș. u.; S. Pușcariu: *Der lu-Genetiv im Rumänischen. ZRPh.* 1921.; V. Bogrea, *Studii de semantică.* Acest volum, pp. 407 și 427.

BDD-A14707 © 1922-1923 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:00

structia numirii de care ne ocupăm precum şi neprobabilitatea denumirii unei râpe după o monedă, credem că acest atribut nu e numele monedei ci un nume de persoană. Ca nume de familie îl întâlnim, de fapt, în Cluj şi în Borşa, jud. Cojocna, cu accentul pe silaba primă ca în exemplul nostru, şi bănuim că, la origine, în funcţiune atributivă, după articolul prepozitiv *i*, va fi rămas neschimbat, ca *ei* s. *ii Sara* etc. din limba veche, şi deci toponimicul nostru a putut fi, la început, **Râpa ei* s. *i (i) Pòtora*. Cu timpul însă, supt influenţa construcţiilor nouă ca *fata Anii*, nu s'a mai simţit funcţiunea gramaticală a lui *i* la formarea genitivului, şi pentru a designà acest caz, s'a pus şi articolul enclitic, fără a se înlătură *i*. Rezultatul a fost un compromis. Limba noastră prezintă şi alte cazuri de pleonasme analoge. Astfel din *Ion a Safta* s'a făcut *Ion a(l) Saftii*. In sprijinul acestei explicaţii vine şi compromisul citat dintr'un monument literar din sec. XVII-lea de dl Bogrea în studiul amintit din acest volum p. 407: *Vutùs, vrajă ai* (=*a ii, ei*) *Litus*.

Dl Sever Pop îmi comunică că, printre răspunsurile date la chestionarul „Calul", se găsesc următoarele forme transmise din comuna Runcu, judeţul Bistriţa Năsăud: *Fântâna îi Mărine, Valea îi Cuboaie* şi *Iuonu îi Ane* pentru „Fântâna Mărinii, Valea Cuboaii s. Cuboaei şi Ion al Anii". Exemplele acestea prezintă unele forme neobicinuite. Cât pentru *îi* în loc de *i* (*ei* s. *ii*) credem că, după ce nu s'a mai simţit funcţiunea gramaticală a acestui articol, s'a confundat, probabil, cu dativul pronumelui personal enclitic *i*, întrebuinţat şi supt forma *îi*. Remarcabilă e forma atributelor *Mărine* în loc de *Mărina* (cf. *ei* s. *ii Sara*) s. *Mărină* (după analogia apelativelor, cf. *ei* s. *ii soacră*), *Cuboaie* în loc de *Cuboaia* s. *Cuboaiă* şi *Ane* în loc de *Ana* s. *Anä*.

C. Lacea

Contribuţie la Bibliografia Românească.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Biblioteca Universităţii din Cluj, atât de săracă în scrieri româneşti până înainte de războiu, a ajuns astăzi, prin cumpărăturile făcute, dar mai ales în urma frumoasei donaţiuni a d-lui *Gh. Sion*, în posesiunea multor cărţi rare şi a unor tipărituri vechi necunoscute până acum. Vom înşirà în cele următoare câteva din acestea:

BDD-A14707 © 1922-1923 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:51:00